

Judicis polítics

«Els nivells elevats de seguiment del judici indiquen prou bé la singularitat excepcional d'allò que realment Espanya jutja»

Fins i tot dintre el món de la (in)justícia, és una evidència quotidiana que l'espanyola i la catalana són dues realitats ben distintes. Mentre allà adquireixen una notorietat pública, sense precedents, magistrats, jutges i fiscals, aquí són els advocats defensors els que assoleixen uns nivells inusitats de popularitat. Tant és així que, allà i aquí, uns i altres acaben engrossint com a candidats les llistes electorals de partits que representen l'ideari dels acusats o, a l'inrevés, el pensament d'aquells que els acusen, per actuacions que són vistes com un delictes allà i un dret democràtic aquí.

Aquestes setmanes, la realitat política catalana està força condicionada per la causa oberta contra els dirigents independentistes catalans. I no són poques les veus que, aquí i fora d'aquí, qualifiquen de *judici polític* les sessions que tenen lloc al Tribunal Suprem. Els nivells elevats de seguiment del judici, tant a la televisió com a la ràdio públiques catalanes, indiquen prou bé la singularitat excepcional d'allò que realment Espanya jutja. De fet, els judicis polítics es caracteritzen, arreu, per tenir dos objectius: un de públic, estètic, de coartada per al segon, que és garantir el compliment de la llei, objectiu comprensible i que crea complicitat interna i internacional. El segon objectiu és inconfessable i, en realitat, és el més important de tots: carregar les culpes d'una situació negativa o incòmoda per a l'estat, tot assenyalant-ne, prèviament, els culpables, objectiu que requereix la construcció d'una realitat inexistent.

Potser el judici polític més destacat de la història contemporània fou l'anomenat cas Dreyfus (<https://www.historiesdeuropa.cat/2014/05/12/el-cas-dreyfus-els-falsificadors-de-proves/>), un oficial jueu de l'exèrcit francès, falsament acusat d'espionatge. Qui en denuncià i desmuntà el muntatge, el 1898, fou l'escriptor E. Zola, el qual no sols n'acusà els alts comandaments militars, sinó també els mitjans de comunicació que contribuïren a la construcció d'un relat totalment fraudulent, fictici i falsificat.

Altres casos famosos de judici polític són el de l'incendi del Reichstag, en el Berlín del 1933; els diversos processos de Moscou contra qualsevol dissidència de l'estalinisme, per lleu que aquesta fos, entre 1936 i 1938; el simulacre judicial contra el president Companys, el 1940, a l'inici del franquisme, acusat d'adhesió a la rebel·lió militar (!); el cas del matrimoni Rosenberg, el 1951, als Estats Units de la involució democràtica i anticomunista o bé el de Djamila Bouhired, el 1957, a Alger, en plena guerra de la independència, entre molts altres. El cas d'aquesta independentista de 22 anys, amb l'ajut del seu advocat Jacques Vergès, inicià una nova manera de fer front als judicis polítics, adoptant l'estratègia coneguda com a *defensa de ruptura*, per la qual els acusats esdevenien acusadors.

La jove Djamila, que als 15 anys ja havia negat, a la seva professora a l'escola, la seva condició de francesa per afirmar que era algeriana, es convertí en un veritable símbol internacional per a la causa de la llibertat del seu país. Amb un coratge i una seguretat extraordinaris s'expressà així davant el tribunal que la jutjava: *«Francesca? No, algeriana. Membre d'un grup criminal? No, militant d'una organització de resistència?»*, el FLN, Front d'Alliberament Nacional d'Algèria. Condemnada a mort, se li commutà la pena per la cadena perpètua i fou enviada a França, per passar la resta de la seva vida a la presó. Cinc anys després, l'estiu de 1962, aconseguida la independència d'Algèria després de la victòria en un referèndum d'autodeterminació, la convocatòria i el resultat del qual foren reconeguts per França, Djamila Bouhired fou alliberada i retornà al seu país, en olor de multituds.

És de l'estudi de les diferents estratègies, defensa de què tracta el llibre *Jo acuso! La*

defensa en judicis polítics (<https://www.pageseditors.cat/ca/jo-acuso.html>) de l'advocat Benet Salellas, amb pròleg d'Olivier Peter i epíleg de Jordi Cuixart. L'autor hi fa referència també a alguns casos on ell mateix ha actuat com a defensor, episodis com ara *l'escamot Dixan*, on la falsedat del muntatge policial per inculpar els acusats sembla inscriure's en una certa tradició en les pràctiques perverses d'alguns estats. En el cas Dixan, el 2003, la policia espanyola va presentar com a material explosiu una substància que no n'era, va fer exclamar a Teresa Cunillera, llavors diputada socialista a Madrid, interpellant-hi el ministre de l'Interior: *¿Miri, el sabó és el sabó, la mentida és la mentida i vostè no té cap credibilitat?*. La jurisprudència espanyola en l'àmbit d'inculpar innocents per la via dels detergents, doncs, no ha començat amb el Fairy...

Quan el 1927, a París, Francesc Macià fou jutjat a conseqüència del complot de Prats de Molló, el judici adquirí un gran ressò, gràcies, en part, al prestigi del seu advocat defensor, Henry Torres, jueu i d'esquerres. Els independentistes, algun dels quals parlà en català en un judici on els representants de l'ambaixada espanyola foren incapaços de traduir al francès els seus pretesos compatriotes, perquè n'ignoraven l'idioma, internacionalitzà enormement la causa catalana. El 1928, el mateix Macià, detingut per les pressions espanyoles en intentar entrar a l'Argentina, fou defensat per l'advocat més prestigiós del país: Alfredo Palacios, primer diputat socialista de tot Amèrica llatina, maçó i defensor aferrissat de la identitat nacional dels pobles en el combat per una societat justa. Un cop alliberat, Macià va recórrer algunes ciutats argentines on fou rebut per una gernació de catalans que hi residien.

Com assegura, en relació a l'estratègia de defensa adoptada en els judicis polítics, el prologuista de *Jo acuso!*, de l'equip d'advocats de Cuixart: *¿Si l'estratègia és eficaç, la mobilització popular és suficient i la causa defensada és compartida, la defensa política comporta la retirada dels càrrecs o l'alliberament ràpid de l'encausat?*. Serem capaços, nosaltres, tots alhora, ni que sigui per una sola vegada, d'adoptar una estratègia que es vegi acompanyada per un suport popular sòlid, tot aconseguint que en comparteixin la causa amplis sectors, aquí i fora d'aquí?